

Nr 483.

Av herr Johnsson i Kastanjegården m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 32, angående anslag till hushållningssällskapen för budgetåret 1952/53, m. m.

I proposition nr 32 angående anslag till hushållningssällskapen för budgetåret 1952/53 m. m. har Kungl. Maj:t framlagt förslag rörande, bland annat, grunderna för fördelningen av hushållningssällskapens omkostnadsanslag. Härvid förordas, att ett grundbelopp av 5 000 kronor skall utgå för varje resande statsbidragsavlönad befattningshavare hos hushållningssällskap och att återstående del av omkostnadsanslaget fördelas mellan sällskapen efter samma grunder som för närvarande. Detta innebär, att av sagda del av anslaget tre tiondelar fördelas å sällskapen efter den med jordbruk och fiske sysselsatta folkmängden inom sällskapens område, två tiondelar efter den övriga folkmängden inom samma områden — dock att, där stad inom sådant område har mera än 10 000 invånare, av överskjutande invånarantalet skola medräknas endast 20 procent — fyra tiondelar efter antalet brukningsdelar inom områdena samt en tiondel efter områdenas totalareal.

Vad berörda fördelningsgrunder angår må framhållas, att nyssnämnda begränsning av folkmängden i städer med mer än 10 000 invånare på sin tid infördes för att hushållningssällskap, inom vars område folkrikare städer voro belägna, icke skulle komma att tillerkännas ett i förhållande till andra hushållningssällskap oskäligt stort statsanslag. Under de senaste 30 åren har en mycket betydande befolkningstillväxt ägt rum i städerna. Vid utgången av år 1920 utgjorde städernas sammanlagda folkmängd i runt tal 1 750 000 personer, av vilka 1 400 000 bodde i städer med mer än 10 000 invånare. Nämnda folkmängdssiffror uppgingo år 1940, vilken tidpunkt ligger till grund för den nuvarande fördelningen av omkostnadsanslaget, till respektive 2 400 000 och 2 050 000 personer samt vid 1950 års utgång till respektive 3 300 000 och 2 950 000 personer. Den avsevärda tillväxten av stadsbefolkningen har sålunda varit koncentrerad uteslutande till de större städerna.

Den reducerade folkmängd i städer med mer än 10 000 invånare, till vilken hänsyn toges vid anslaget fördelning, har i anslutning härtill undergått en mycket betydande ökning eller från i runt tal 550 000 personer enligt 1920 års folkmängdssiffror till omkring 800 000 personer enligt nu begagnade folkmängdsuppgifter från år 1940. Om folkmängden vid 1950 års utgång

lägges till grund för fördelningen, skulle motsvarande reducerade folkmängd komma att uppgå till omkring 1 140 000 personer. Trots den nuvarande reduceringen av folkmängden i de större städerna ha dessa kommit att med åren bliva av allt större betydelse för fördelningen av omkostnadsanslaget. Befolkningsutvecklingen har sålunda medfört, att syftet med reduceringen av befolkningstalet för de större städerna delvis förfelats, varigenom hushållningssällskap, inom vilkas områden folkrikare städer äro belägna, komma att tillerkännas en med åren allt större del av omkostnadsanslaget.

Enligt sina stadgar ha hushållningssällskapen till ändamål att främja jordbruket och därtill hörande binäringar ävensom fiske och hemslöjd. De uppgifter, som i anslutning härtill åligga sällskapen och vilka enligt av statsmakterna fattat beslut främst skola avse driftrationaliseringen inom jordbruket, äro av den natur, att det i huvudsak blir den egentliga landsbygden ävensom de mindre tätorterna, som bliva föremål för sällskapens verksamhet. Det synes därför icke motiverat att såsom förordats i föreliggande proposition även framdeles låta folkmängden i de större städerna påverka fördelningen av hushållningssällskapens omkostnadsanslag i den utsträckning, som nu är fallet.

Under åberopande av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 32 måtte besluta, att vid fördelning av hushållningssällskapens omkostnadsanslag av folkmängd i stad icke medräknas den del, som överskjuter 10 000 invånare.

Stockholm den 6 februari 1952.

Per A. Johnsson
i Kastanjegården.

Thure Andersson
i Ronneby.

Eric Karlsson,
Olofström.

Edvard Mårtensson
i Smedstorp.

Olaus Nyberg.

Thyra Löfqvist.
